

Kôbanske božične skrivnosti

Sveti večer v zasneženih planinah! Koliko meščanov sanja o tej božični idili! V jasni, z zvezdami posuti noči oživi poslednja bajta, ki sicer sameva v hribovski tišini in samoti. Nič otožja in bolest, povsod le sreča in veselje ob jaslicah, drevescu in prazničnih priborih... Ko pa pride polnoč, pa hajd po škripajočem snegu do cerkve, ki je vsa v lučkah! Svečano zadoni tudi v dušah teh srečnih:

Sveta noč — blažena noč... Vse drugačna je božična noč po kôbanskih planinah! Že od nekdaj je **borba za vsakdanji kruh** v teh obmejnih krajih težka. Saj so po gorskih grebenih in grabah naseljeni poleg manjših posestnikov večinoma siromašni kočarji, drvarji, žagarji in skrbniki tujih veleposestev. Gorati kraji, težek dovoz, nezdrave razmere, slab zaslužek... Jasno je, da temu ljudstvu ni bilo življenje nikdar posuto z rožicami. Na žalost so našim mejašem grotne dobrine in praznično življenje še vedno ostale — neizpolnjene želje. Kakor nekdanj, tako še tudi danes iščejo nadnaravne rešitve iz svojega težkega položaja, kar je seveda zavito v **skrivnosten plašč versko-mistične tradicije**.

Malokje v naši ožji domovini spreminjajo »tajnosti božičnega večera« običajno praznično idilo v tako divjo romantično, kot se to še dogaja na Kôbanskem! Že 12 tednov pred božičem pričnejo denarja željni mladeniči in moške delati maheh

čarodejni stolček iz 12 vrst lesa. To pa le enkrat na teden in le iz ene vrste lesa! Stolček morajo skrivaj nesti k polnočnici v žepu. Med povzdigovanjem se je treba s stolčkom nasloniti na cerkvena vrata. Baje se ravno, ko se ljudje odkrižajo, prikaže

zlodej z vrečo denarja. ki jo da za stolček. Ako stolček ni dobro napravljen, peklenšček ne pride in tudi o denarju ni sluha ne duha! Kdor pa pri polnočnici opravi spoved in obhajilo ter vzame hostijo iz ust in jo brani v škatljo, bo postal slaven in bogat. Hostijo mora doma takoj po polnočnici dati

žabi, ujeti na sveti post. Žaba sne hostijo in če nakraca na papir veliko številko, je sreča neizogibna! Pri prvi božični jutranji maši mora tak srečnejši biti prvi v cerkvi. Če se ustavi z lističem v rokali pred glavnim oltarjem, bo naenkrat pridrvel hudič z veliko mošnjo denarja. Takoj mora prepustiti denar srečnežu, ker bi sicer ne mogel več iz cerkve. Vse je pa seveda odvisno le od točnosti in pazljivosti! Za posebno korajžna pa velja pravilo, da je treba k polnočnici že zgodaj, ko gori v cerkvi še samo večna luč. Junak mora vzeti z glavnega oltarja svečo in jo mora prižgati na večni luči ter z njo **trikrat hoditi okoli cerkve.**

Med potjo se pridruži zlodej, ki hoče svečo upihnuti. Ako obrani junak plamen sveče, dobi takoj vrečo denarja in peklenšček nima do njega nikdar nobene moči več!

Žena, ki hoče mnogo denarja, natrga na sveti post šopek črešnjevih vejic in jih da v vodo, da vzbrste. Od doma mora iti k polnočnicam prva. Kjer se stekajo tri meje, pride nasproti preoblečen vrab. Pod vsakim pogojem

hoče vrab kupiti šopek črešnjevih vejic od žene. Ko mu ta pove ceno, se hoče pogajati. Od prvotne cene pa ne sme odnehati! Končno vrže vrab nekoliko razjarjen ženi vrečo denarja na šopek. Ako žena z denarjem umno ne gospodari, ji ga vrab takoj zopet odvzame.

Mladenič, ki bi se rad ženil in bi hotel v naprej videti svojo izvoljenko, mora med povzdigovanjem

pri polnočnici razrezati jabolko na dvoje. Če se takoj ozre nazaj, vidi svojo bodočo ženo!

Če hoče kdo zvedeti bodočnost, naj gre na sveti večer k posestni meji prisluškovati. Ako sliši godbo, se bo nekdo ženil, če pa sliši

zabijanje rakve,

bo nekdo v bližini umrl.

Ako pa hoče dekle imeti kmalu snubca, si mora na božični večer

viliti mleko po hrbtu in ga prestreči s skledico. Kdor pride mleko pit, postane njen ženin.

Dekle, ki ima fanta in bi se rada prepričala, če jo bo res poročil, mora na sveti večer

vloviti žabo, jo odreti in pokopati v zemljo. Ako do Svečnice žaba snejo mravlje, ga ne dobi. Če pa ostane žaba cela, pa jo sigurno poroči.

Ako ima dekle fanta rada in si ga hoče prikleniti za vedno, ga mora na sv. večer povabiti k sebi. Medtem ko sta najbolj zatopljena v pogovor, mora nena mati fantu nepričakovano in neopazno vreči

dve jajci v hrbet, da se ubijeta. Kar najhitreje ju mora prestreči s skledico in ju takoj ocvrti, da jih fant še pred polnočnico použije. Tako je priklenjen za vedno.

Priatelji vina, ki pa ga nimajo, si ga lahko izdatno privoščijo na božični večer. Treba jim je iti k studentu, kjer molijo. Med povzdigovanjem se **voda spremeni v vino** in vsak si ga v času povzdigovanja lahko natoči po mili volji. Kdor pa je počasen in len, bo zaman čakal. Še mnogo sličnih »tajnosti« kroži med Kôbanci. Pravijo tudi, da so božični večeri zahtevali že tudi svoje žrtve in nihče ne ve ne kod, ne kam so izginili.

Da bi le kmalu tudi med brati mejaši izginile take »skrivnosti« in bi jim razmere naklonile čimprej **sveto noč — res blaženo noč!**

Med obmejni narod

GOSPODARSKO - PRAKTIČNA VPRAŠANJA NAŠEGA PODEŽELSKEGA LJUDSTVA.

Mojl sprehodi izven mestnega obzidja imajo malo posnemalcev, v bolj zaspnih dneh pa prav nobenega. Zato sem v dvomu, kam naj bi jih uvrstil — med pametne ali ne. Pravijo namreč, da je modro in prav le to, kar je po godu večini. Pa bilo prav ali ne, jaz sem zase prepričan, da je to v redu.

Pač pa priznam svojo veliko napako, ki bi se je zelo rad iznebil, a ne gre in ne gre. Ko hodim po naših lepih krajih, zapadem v računske probleme čisto gospodarsko-praktičnega značaja, ki jih nehoté pričara pogled na prijazne, mehke obne griče ob meji. Njim pristojne sanje lirsko pesniške vsebine, seveda, — a če pa so tako resni časi in je vse tako prekrenjeno, da gremo mimo lepega umetniškega doživljanja celo mi, ki bi morali končno živeti v — višjih sferah. Saj nimamo niti pedi zemlje, niti — kokšjega repa. Povsem nove razmere so nam polisnile spoznanje, da slone ideali na britki realnosti, pa naj nam bo to po vojni ali ne. Sicer pa bodimo pametni in ne lokajmo po — fati morgani, ki je prevara.

la priznamo: največja in tudi najlep-

še realnost so trdna tla — zemlja in ž njeno neločljivo zvezani delavec, s katerim vajemno ustvarjamo veličonajne in veljavne dobrine.

Pogled skače z enega holma na drugega. Kaj že spet račun? Ne, to pot se razgali pred menoj težka zgodovina iz črne preteklosti, ki ji pravimo — slovenska robota. Zato trdim, da smo večkrat napram sebi in lastni sodbi res prestregli in radi prezremo svoje vrline. Ni dobro samopoveličevanje, a niti podcenjevanje. Zakaj bi ne naglasili svojih dobrih strani, zlasti še, ko gre za odločilne in pomembne pojave. Poglejte! Že v 9. stoletju je izginil zadnji ostanek nekdanje svobode, in slovenski kmet je postal suženj nemškimi grofom in njihovem pravnemu redu. Od tedaj dalje je stoletja zaman klical po stari pravdi. V dobi kmečkega robstva je ostal edini zarek nekdanje slovenske svobode in samostojnosti tekozvani »gorski zakon«. Le gornik (viničar) je smel samostojno odločati o zadevah, tičočih se njegove blaginje.

Tako berem zgodovino, ko begam iz trsa v trs.

Najcenejši nakup za Božič

OTROŠKE NOGAVICE od Din 5.— naprej; NOGAVICE Z OBROBKOM (Haferl-socken) od Din 10.— naprej; MOŠKE NOGAVICE od Din 4.50 naprej; DAMSKE NOGAVICE od Din 7.— naprej; DAMSKE FLOR-NOGAVICE od Din 12.— naprej; DAMSKE VOLNENE NOGAVICE od Din 18.— naprej; SVILENE NOGAVICE in NOGAVICE iz UMETNE SVILE v vseh barvah in cenah; SPODNJE MAJICE od Din 15.— do 25.— po velikosti; SPODNJE HLACE od Din 15.— naprej; SVETERJI ZA OTROKE od dinarjev 35.— naprej; SVETERJI ZA DAME od dinarjev 60.— naprej; PLETENE DAMSKE OBLEKE od dinarjev 200.— naprej; D A M S K E R O K A V I C E od dinarjev 14.— naprej; MOŠKE ROKAVICE od Din 16.— naprej itd. — Vrhu tega največja izbira trkotaž, pletenih, perila, kravat, ovratnikov, vezanin, čipk, svilenih trakov, toaletnih potrebščin, parfumerije po zelo nizkih cenah. — Specialna razstava vseh otroških igračk in nakita za božična drevesca. Lastna pletarna in predtiskarija! — Prevzame entlanje, ašuriranje in vezenje!

Eksportna hiša LUNA, Maribor, Aleksandrova c. 19

A kljub sponam in onemoglosti je slovensko ljudstvo ohranilo na svojem slovenskem (slovanskem) značaju; iz roda v rod je prehajalo slovensko svojstvo, tradicije in ž njimi najvidnejši izraz — jezik. To dedščino nam je mogel zapustiti le človek, ki čuti pod nogami trdna tla, oni kso zemlje, ki je ž njim neločljivo združen.

Od te strani glejmo na ta narod, da bomo znali pravilno soditi in — delati.

Opazujem Pesniško dolino, Bogate ravnine leže pod razdiralnimi vplivi vodne sile. Treba umnega dela, da se jih ukroti. To bi bilo potrebno tembolj, ker v sedanjem gospodarskem vrvežu izsledimo nov pojav, ki je sicer za enkrat še v meglenih obrisih in sicer: dotok v mesta polagoma ponehuje, ozir. se bo moral za gotovo dobo zaustaviti, izseljevanje bo tudi skoraj zaključeno. Prištevimo še polome na borzah, konkurze bank, gospodarski zastoj in ne vem še kaj, pa moramo glasno ponoviti: razmere v obče in odnosi med poedinimi gospodarskimi skupinami so se prekucnili, poostriili in življenje gre v novo pot. Za takrat je zaključek enostaven: kruh — dom — zemlja. Torej? —

Hitel sem brezbrizno mimo reklamnih letakov »Tivar obleke« in »Bat'a čevlji«, nalepljenih vsepovsod ob cesti, kakor romajo mimo drugi, oziroma kakor bežim jaz mimo mariborskih preveč okusno urejenih izložb. To ni za nas in niti »ceno« blago nas ne more prevariti.

Orig. smučarske sportne in promenadne čevlje, krasna izdelava, nizke cene. Dobijo se v izdelovalnici čevljev 3830

VILKO BLATNIK

Maribor — Meljska cesta 2

Kako se večkrat marsikaj koristnega izvrši brez besed in hrupnih priporočil! Tako sem si mislil, ko sem se oziral po sadovnjakih, prekopenih in pognojnih, obrezanih in namazanih. Letošnja ugodna sadna kupčija je ljudi poučila, kaj je dobro in priporočljivo.

Ugodno vnovčenje sadja! Je že res, a še bolj ugodno so kupčevali prekupčevalci. Čast trgovcem s sadjem, če že tako hočete, a istotačno tudi pomilovanje naroda. Ne vem, če je prav, a pamet mi pravi, da ni vse v redu, če gre le skozi ene roke nad 400 vagonov sadja. Menda ni pomisleka, da je naše narodno gospodarstvo v vsakem slučaju na boljšem, če je kapital sorazmerno razdeljen med narodom. Ne bo drugače, kot da se šibki poedinici, katerih gospodarski interesi se vedno krijejo, združijo v močno telo. Le po združni poti bodo mogli zavarovati svoje interese.

Slišal sem, da se št. Jurij ob Pesnici probuja in da je že bila prva odborova seja Sokola, ki šteje že nad 150 članov in obsega tudi Svečino. Gor. Kungoto in Sv. Križ. Saj je ta narod še vedno dober kvas, le delavcev, dobrih delavcev, ki se do potankosti zavedajo, kaj je treba med njim delati, — takih je treba.

»Pa prav to mi ugaja«, mi je dejal razumen mož. »da bo Sokol skrbel za naše mlade, da bodo znali živeti na svoji zemlji in jo bodo ljubili s srcem in razumom. To da je naloga kmečkih oolokskih čet, so dejali. Tako nam je vseč in upam, da bo počasi dobro.

Tako se bližamo drug drugemu, seznanjamo in spoznavamo se na novi poti k cilju. Še enkrat ponovim: Pojdimo med narod, pogovorimo in celo zapojmo ž njim! Da, tudi zapojmo, kajti, kar ne zmore beseda, to čudovito lahko pričara naša lepa pesem.

In vendar pohorska vzpenjača

Vztrajnost in nehvaležen idealizem zmagujeta. Ako ne varajo vsi znaki, bomo vendarle dobili pohorsko vzpenjačo in se bomo morda že prihodnje leto lahko vozili iz Pekaer do Sv. Bolfenka na Pohorju (1037 m). Pogajanja z inozemskimi stavbnimi tvrdkami, ki imajo že skoraj 50letno skušnjo v gradbi vzpenjač, so že tako daleč uspela, da bo prihodnjemu občnemu zboru predložena ponudba najnižjega ponudnika v odobritev.

Tudi finančno vprašanje bo povoljno urejeno, ker bo stavbna tvrdka kreditirala do 40% gradbenih stroškov še šest mesecev po zgraditvi in predaji železnice v obrat. Tako bo zadrugi sigurno lahko mogoče dobiti na tako plodonosno podjetje posojilo, ki se potem porabi za kritje dolga pri gradbeni tvrdki.

Po novem projektu bo šla železnica po tračnicah in ne po jekleni vrvi, kakor je bilo prvotno mišljeno. Ta projekt je cenejši in se krijejo gradbeni stroški s predvidenim proračunom, t. j. 3.500.000 Din. Prevozna kapaciteta je 4 do 6 krat večja nego pri vzpenjači. V eni smeri se bo prevažalo na uro ca 232 osebe, torej 464 oseb v obeh smereh. Izven tega bosta še dva voza za prevoz materiala, tako da bo železnica lahko prevažala navzgor ves gradbeni material, živež in drugo, les in drva pa navzdol, kar bo velikega pomena za bodočo pohorsko naselbine. Pri današnjih zgradbah na Pohorju tvorijo prevozni stroški največje postavke proračuna, kar pa s pohorsko vzpenjačo odpade oz. bodo znižani na minimum.

Ako hočemo preiskati še rentabiliteto bodoče pohorske vzpenjače, pridemo do naslednjega zaključka: Ako upoštevamo, da je posetilo leta 1929 Pohorje ca 33.000 ljudi, potem se jih bo gotovo še več poslužilo vzpenjače. Že glede na to, da je v samem Mariboru najmanj 15.000 ljudi, ki iz različnih razlogov (bolezni, služba, komoditeta) še nikdar niso bili na Pohorju, a bi zelo radi uživali pohorski zrak, pa računamo lahko še z večjim številom posetnikov. Pri ceni Din 20 za tja in nazaj, pomeni to že dohodek Din 900.000, tovarni promet bo prinesel najmanj 250.000 Din, torej skupno 1.050.000 Din. Če od tega zneska odštejemo stroške za obratovanje, vodstvo, davek, reklamo, zavarovanje, obresti itd. z Din 600.000, ostane za amortizacijo vložene kapitala 10%, t. j. Din 350.000 in še Din 100.000 za rezervni fond.

Ta kalkulacija velja za podjetje samo. Kje pa je še nevidna rentabiliteta, zaslužek, ki ga bo dal podjetje onim, ki živijo od tujca, predvsem Mariboru, ki bo največ pridobil. Nobenega dvoma ni torej, da bo imela pohorska vzpenjača velikansko privlačno moč. Kajti, ako prihajajo ljudje radi zvočnega filma iz cele spodnje Štajerske, Prekmurja in deloma Koroškega v Maribor, potem bo ta atrakcija ljudi še prej privabila. Denar, ki ga bodo pustili tujci in posetniki vzpenjače v Mariboru ter zaslužek, ki izvirajo iz tega, je glavna, merodajna, toda nevidna rentabiliteta.

Korupcija tudi na Japonskem.

Te dni je bil obsojen bivši japonski minister prosvete Išida, ki je bil obtožen radi korupcije, na 10 mesecev ječe in 10.000 jenov globe, minister prometa v kabinetu umrlega predsednika Tanacce Sangasatace, pa tudi radi korupcije na 8 mesecev ječe